

༡༡། ། ལྷ་ས་རྫོང་གསེ་བ། །

གཙུག་ལྷན་གྱིས་། བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོ།

ཡི་ཤི་པ་སྒྲུབ་པའི་ལུ་མ་པ་།

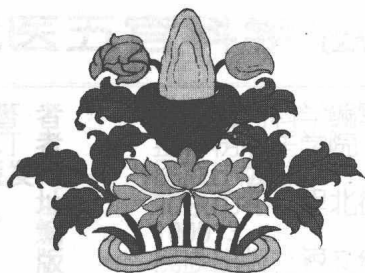
图书在版编目(CIP)数据

21 世纪藏医本科教育规划教材
21 世纪藏医本科教育规划教材

༄༅། ། ལྷ་སྟོན་གསེབ་། །

གཙུག་ལག་སྟོན་གསེབ་། ལྷ་སྟོན་གསེབ་།

གཙུག་ལག་སྟོན་གསེབ་། ལྷ་སྟོན་གསེབ་།
ལྷ་སྟོན་གསེབ་། ལྷ་སྟོན་གསེབ་།

ལྷ་སྟོན་གསེབ་།

图书在版编目(CIP)数据

藏医五官科学/唐卡拉杰等编. —北京:民族出版社,
2004.7

二十一世纪藏医本科教育规划教材

ISBN 7-105-06448-X

I. 藏… II. 唐… III. 藏医—五官科学—医学院
校—教材—藏语 IV. R291.4

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2004)第 072949 号

藏医五官科学 (ZANG YI WU GUAN KE XUE)

编著者	藏医五官科学编写小组
校订者	拉卜楞寺医学院
出版发行	民族出版社
地址	北京市和平里北街 14 号
邮编	100013
排版	民族出版社藏文编辑室
印刷	北京艺辉印刷有限公司
经开	各地新华书店
网印	787mm×1092mm 1/16
印张	www.e56.com.cn
版数	11.375
印次	0001—4000 册
定 价	2004 年 7 月第 1 版
	2004 年 7 月北京第 1 次印刷
	16.00 元

该书如有印装质量问题,请与本社发行部联系退换
(藏文室电话:010-64234411-6509)

ཚཱ་མྱིག་འགན་འཁུར་བ།
责任编辑：
དབ་གཞིའི་བསྐྱབས་པ།
装帧设计：
པར་བྱས་འགན་འཁུར་བ།
责任校对：

མེའུ་ཚང་རྟ་མགྲིན་རྡོ་རྗེ།
西仓·丹真多杰
མེའུ་རྩ་རྒྱུང་།
刘家峰
བདེ་སྦྱིང་མེ་རྟོག་
李 莉

རྟ་རྡོ།
达多

༡༡ ། ། ལུས་སྦྱང་གསེབ་བ། །

ཚཱ་མྱིག་མཁན།
ལྷ་དག་མཁན།
དབ་བྱུན་མཁན།
འབྲེམ་སྐྱེལ་མཁན།
གནས་ལུས།
སྒྲུག་ཡིད་ཡེང་གྲངས།
ཁ་བར་ཡང་གྲངས།
བརྒྱུད་འཛོལ་མཁན།
པར་མྱིག་མཁན།
པར་འབྲེམ་མཁན།
རྟེན་ཆ་ད།
པར་ཤོག།
པར་གཞིའི་སྒྲིག་ཤེས་པ།
པར་ཤེས་པ།
པར་གྲངས།
ཕྱིན་ཤིང་།

ལུས་སྦྱང་གསེབ་འདི་སྐྱོད་དེ་བུ་ཚཱ་མྱིག་ཚཱ་རྒྱུང་།
སྒྲུག་དགོན་པའི་སྦྱན་པ་གྲྭ་ཚང་།
མི་རིགས་དབ་བྱུན་ཁང་།
མི་རིགས་དབ་བྱུན་ཁང་གི་ལོད་ཡིག་འབྲེམ་སྐྱེལ་ཁང་།
པེ་ཅིན་རྟོ་མིང་མེ་བྱང་ལམ་ཨང་14པ།
100013
010-64234411-6509
རྒྱལ་ཡོངས་ས་གནས་སོ་སོའི་ཞིན་ཏུ་དབ་ཚོང་ཁང་།
མི་རིགས་དབ་བྱུན་ཁང་གི་ལོད་ཡིག་ཚཱ་མྱིག་ཁང་།
པེ་ཅིན་དབྱི་རྒྱུད་པར་འབྲེམ་སྐྱེལ་ཁང་།
787mm × 1092mm 1/16
11.375
2004ལོའི་ཟླ་7པར་པར་གཞི་དང་པོ་བཅུགས།
2004ལོའི་ཟླ་7པར་པེ་ཅིན་དབ་ཁང་སྐྱེལ་དང་པོ་བཅུགས།
0001-4000
སྒྲིང་16.00

འགྲོ་བརྗོད།

༡༡། ། དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་བོད་ལུགས་གསེར་གྲོག་དངོས་ཚན་སློབ་གསེའི་འཆར་འགོད་སློབ་དེབ་འདི་
ནི་བོད་ལུགས་སློབ་པའི་ཆེད་ལས་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཚན་པས་ (ལོ་ལྔའི་ལམ་ལུགས་) བཀོལ་རྒྱ་ལ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ལ།
བོད་ལུགས་སློབ་གཉེར་ཆེད་ལས་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཚན་པས་ཀྱང་ཆོད་ལྟར་བཀོལ་ཆོག ལུ་འབྲེལ་སློབ་དེབ་འདི་ནི་
རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གཅིག་ཁྱར་དང་། ཆོད་ལྟར་། ཆ་ཆར་བཅས་ཡིན་པའི་བོད་ལུགས་སློབ་པའི་ཆེད་ལས་ཀྱི་
དངོས་གཞི་ཚན་པའི་སློབ་དེབ་ཐེངས་དང་པོ་ཡིན།

བོད་ཀྱི་གསེར་གྲོག་པའི་རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱེལ་རྒྱུན་གསེར་གྲོག་ཀྱི་གྲུབ་ཆ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན།
དེ་ཡང་ཀྱང་ལྷ་མི་རིགས་ཀྱི་ཕུལ་བྱུང་སྤྱེལ་རྒྱུན་རིག་གནས་གོང་དུ་སྒྲེལ་བ་དང་། ཀྱང་གོའི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པའི་སྤྱི་
ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་བྱ་གཞག་འཇུགས་སློབ་བྱེད་པ། བོད་ཀྱི་གསེར་གྲོག་གི་མཐོ་རིམ་སློབ་གསེར་
བཅོས་སྒྱུར་དང་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་འཆམ་པ་བཅས་ཀྱི་ཆེད། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱང་དབྱི་གསེར་གྲོག་དོ་དམ་
ཚུས་ཀྱིས་ཅ་འཇུགས་འོག་བོད་སྤྱོད་སྤངས་དང་། མཆོ་སྟོན་། ཀན་སྤྱུལ་། སེཾ་ཁོ་། ཡུན་ནན་བཅས་ཞིང་སྤྱོད་སྤངས་
མཉམ་དུ་རྒྱལ་ཡོངས་བོད་ལུགས་གསེར་གྲོག་དངོས་ཚན་སློབ་གསེའི་འཆར་འགོད་སློབ་དེབ་འདི་ཉིད་ཙམ་གྱིས་
པར་སྒྲུབ་བྱས་པ་ཞེ། ༡༠༠༡ལོའི་ཟླ་༥པར། མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་འཕྲོད་བསྟེན་ཐིང་དང་མཆོ་སྟོན་བོད་
ལུགས་གསེར་གྲོག་གྲུ་ཆེན་མོ་གཉིས་ཀྱིས་ཟི་ལིང་དུ་རྒྱལ་ཡོངས་མཐོ་རིམ་གསེར་གྲོག་གྲུའི་བོད་ལུགས་གསེར་
རིག་ཆེད་ལས་དངོས་ཚན་སློབ་དེབ་ཀྱི་ཙམ་གྱིས་མཉམ་སྒྲུབ་གྲོས་ཚོགས་བསྐྱས་ལ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱང་དབྱི་གསེར་
རིག་དོ་དམ་ཚུས་ཆེན་མོའི་དབུ་བྱིད་མི་སྡེ་ཚོགས་ཞུགས་གནང་ནས་གཏམ་བཤད་གནང་། ཚོགས་འདུའི་
ཞིང་མཆོ་སྟོན་བོད་ལུགས་གསེར་གྲོག་གྲུ་ཆེན་མོས་བསྐྱོགས་པའི་སློབ་དེབ་ཙམ་གྱིས་སྤྱི་ཙམ་འཛིན་ཞེས་པ་དང་
སློབ་དེབ་ཙམ་གྱིས་གྲུ་ཙམ་འཛིན་ཞེས་པ་གཉིས་ལ་གྲོས་འཆམ་བྱུང་། ཚོགས་འདུའི་རྗེས་སུ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱང་དབྱི་
གསེར་གྲོག་དོ་དམ་ཚུས་རྒྱལ་ཡོངས་མཐོ་རིམ་སློབ་གྲུའི་བོད་ལུགས་གསེར་གྲོག་ཆེད་ལས་སློབ་དེབ་ཙམ་ཞུས་ལྟ་ཡོན་
ལྷན་ཚོགས་བཅུགས་ (གཤམ་དུ་ཙམ་ཞུས་ལྟ་ཡོན་ལྷན་ཚོགས་ཞེས་འབོད་) ཤིང་ལུ་འབྲེལ་སློབ་དེབ་འདིའི་ཙམ་
གྱིས་བར་མཇུག་སྟོན་གནང་། མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་འཕྲོད་བསྟེན་ཐིང་དུ་ཙམ་ཞུས་ལྟ་ཡོན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་
ཁོངས་གཏོགས་གཞུང་ལས་ཁབ་བཅུགས་ཏེ་སློབ་དེབ་ཙམ་གྱིས་སྒྲིག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་འགན་བཞེས། ༡༠༠༡ལོའི་ཟླ་

༡༧༣། རྒྱལ་ཁབ་ཡུང་དབྱི་གསེ་རིག་དོ་དམ་ཅུས་ཚན་ཚུལ་སྤྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱིན་ཏུ་ཏུ་མཐོ་
 རིམ་བོད་ལུགས་གསེ་རིག་ཆེད་ལས་དངོས་ཚན་སློབ་དེབ་ཚཱ་ཁྱིག་མཐུན་སྦྱོར་ཚོགས་འདུ་བསྐྱེད་ཤིང་ཚཱ་ཁྱིག་
 གི་གནས་ཚུལ་གསལ་བསྒྲགས་དང་། སློབ་དེབ་ཚཱ་ཁྱིག་བྱ་བའི་ཁྲིད་བྱུང་བའི་གནད་དོན་སྐོར་ལ་གྲོས་བསྐྱར་
 དང་ཐག་གཅིད་བྱས་པར་མ་ཟད། རིག་གཞུང་ཆེད་མཁས་ཚོགས་པ་བཅུགས་ཤིང་ལུ་འབྲེལ་སློབ་དེབ་འདི་ལ་
 དངོས་སུ་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་བོད་ལུགས་གསེ་རིག་དངོས་ཚན་སློབ་གསེའི་འཆར་འགོད་སློབ་དེབ་ཅས་
 པའི་མཚན་གསལ། ཁྱིན་ཏུ་ཚོགས་འདུའི་དགོངས་དོན་ལྟར། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༡༧པར། ཚཱ་ཁུའི་ཡུལ་ན་
 ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་རིག་གཞུང་ཆེད་མཁས་ཚོགས་པའི་ཚོགས་འདུ་ལན་གྲུ་ཏུ་བསྐྱེད་ཤིང་། ཚོགས་འདུའི་སྐོར་
 གྲོས་བསྐྱར་ཡང་ཡང་བྱས་པ་བརྒྱུད་ལུ་འབྲེལ་སློབ་དེབ་འདི་བཙུངས་པས་དེབ་ཉེར་དུག་ཏུ་ཕྱིས་ནས་སོསའི་མིང་
 གཏན་ལ་ཕབ། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༡༠པར། རྒྱལ་ཁབ་ཡུང་དབྱི་གསེ་རིག་དོ་དམ་ཅུས་ཀྱིས་སློབ་དེབ་ཉེར་དུག་
 གི་གཙུག་ལྷན་པ་དང་། གཙུག་ལྷན་གཞིན་པ། ཚཱ་ཁྱིག་མི་སྣ་བཅས་དངོས་སུ་བྱུང་བསྒྲགས་བྱས་ནས་སློབ་དེབ་
 ཚཱ་ཁྱིག་གི་འགན་ཁུར་དང་ཞིབ་པའི་ལས་བཞོས་གནང་།

ལོ་གཉིས་ལྷག་གི་རིང་དུ། རྒྱལ་ཁབ་ཡུང་དབྱི་གསེ་རིག་དོ་དམ་ཅུས་ཀྱི་འགོ་བློན་དང་། ཞིང་སྤྱོད་ས་
 ལུའི་འཕྲོད་བསྟེན་ཐིང་གི་མཉམ་འབྲེལ། སློབ་དེབ་ཚཱ་ཁྱིག་མི་སྣ་ཡོངས་ཀྱི་ཏུར་བཙོན་ལ་བརྟེན་ནས་སློབ་
 དེབ་ཚཱ་ཁྱིག་གི་བྱ་བ་བདེ་སྒྲགས་དང་བྱུང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༣པར། ཚཱ་ཁུའི་ཡུལ་ན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཐིམ་ལིང་
 དུ་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་བོད་ལུགས་གསེ་རིག་ཆེད་ལས་དངོས་ཚན་སློབ་གསེའི་འཆར་འགོད་སློབ་དེབ་ཀྱི་
 རྒྱས་གཏན་ཚོགས་འདུ་བསྐྱེད་ནས། གཅིག་ཡུར་དང་ཆོད་ལན་ཡིན་པའི་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་བོད་
 ལུགས་གསེ་རིག་དངོས་ཚན་སློབ་གསེའི་འཆར་འགོད་སློབ་དེབ་ཀྱི་རྒྱས་གཏན་ཆོད་གཞི་ཞེས་པ་དང་རྒྱས་གཏན་
 རྩེད་ཐབས་ཞེས་པ་གཉིས་ཐོག་མར་གཏན་འཁེལ་བྱས་ཤིང་། དེ་ཉིད་སློབ་དེབ་རྒྱས་གཏན་བྱ་བའི་གཞི་འཛིན་
 གྱི་ཡིག་ཆར་བཟུང་། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་སློབ་དེབ་སོ་སོའི་གཙུག་པ་གཏན་འཁེལ་དང་། འཕེལ་འགྱུར་ནད་
 ཅས་པ་སོགས་སློབ་དེབ་བཙོ་བརྒྱུད་ཀྱི་མ་ཕྱིར་བྱ་དག་གཏན་འཁེལ་བྱས་ཐོག་ ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༤པར། ཚཱ་
 ཁུའི་ཡུལ་ན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་སྤྱི་ལོ་སློབ་དེབ་རྒྱས་གཏན་ཚོགས་འདུ་ཐིང་ས་གཉིས་པ་བསྐྱེད་ནས་མཚོན་ཆ་གསོ་
 བཞེས་པ་སོགས་སློབ་དེབ་བརྒྱུད་ཀྱི་མ་ཕྱིར་བྱས་གཏན་གནང་བ་མ་ཟད། རིག་གཞུང་ཆེད་མཁས་ཚོགས་པས་
 བོད་ཀྱི་གསེ་རིག་ཡུང་འཕེལ་གྱི་ལོ་ཚོགས་ཐད་ལ་ཆེད་གཉེར་ཞིབ་འཇུག་དང་བསྟོ་སྤྱོད་བྱས་པ་བརྒྱུད་བོད་ཀྱི་
 གསེ་རིག་ལོ་རྒྱུས་ཞེས་པའི་སློབ་དེབ་རྒྱས་གཏན་ཐད་ལ་དགོངས་འཆར་གཅིག་ཡུར་བྱང་།

ལུ་འབྲེལ་སློབ་དེབ་འདིའི་རིག་ཚན་དབྱེ་སྐབས་གངས་ཅན་གསོ་བ་རིག་པའི་གནས་དང་སྐབས་དང་མདོ་
 སོགས་ཀྱི་ཁྲད་ཚོས་རྒྱན་འཛིན་དང་། གཞུང་ལུགས་ཀྱི་མ་ལག་རང་བཞིན་དང་ཆ་ཆོད་རང་བཞིན་གཞིར་

བཞག་ལྷོང་དེར་རབས་མཐོ་རིམ་གསེར་གསོ་སྒྲིབ་གསེའི་སྒྲུབ་བྱ་དང་སྒྲིབ་བྲིད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང་ཡང་རྒྱུད་འབྲེལ་གང་ལེགས་བགྱིས་ཐོག་ བོད་སྒྲིངས་བོད་ལུགས་གསེར་གསོ་སྒྲིབ་གྲུ་ཆེན་མོ་དང་མཆོ་སྒྲོན་བོད་ལུགས་གསེར་གསོ་སྒྲིབ་གྲུ་ཆེན་མོ་གཉིས་མཉམ་འབྲེལ་དང་བསྒྲིགས་པའི་རྒྱལ་ཡོངས་བོད་ལུགས་གསེར་གསོ་སྒྲིབ་ཆེད་ལས་ཀྱི་དངོས་ཆོན་སྒྲིབ་བྲིད་ཅུ་འཛིན་ཞེས་པ་གཞིར་བཟུང་ལྟེ་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་བོད་ལུགས་གསེར་གསོ་དངོས་ཆོན་སྒྲིབ་གསེའི་འཆར་འགོད་སྒྲིབ་དེབ་ཆོན་པ་ཉེར་དུག་དུག་ཏན་འཁེལ་བྱས་པ་དང་། ཚཱ་སྒྲིག་བྱེད་སྒྲུངས་ཐད་བོད་ལུགས་སྒྲོན་པའི་ཆེད་ལས་ཀྱི་དངོས་ཆོན་ (ལོ་ལྷའི་ལམ་ལུགས་) སྒྱེད་སྤྱིར་གི་དམིགས་ལུལ་དང་མཐུན་པར་ཁ་སྒྲིག་སྒྲུབ་ནས། དེ་ལྷའི་བོད་ལུགས་གསེར་གསོ་སྒྲིབ་ཆེན་ཀྱི་སྒྲིབ་དེབ་ཚཱ་སྒྲིག་གི་ཉམས་སྦྱང་བསྐྱེལ་ནང་། བོད་ལུགས་སྒྲོན་པའི་ཆེད་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་བྲིད་ནང་དོན་དང་བྲད་ཆོས་ལྟར། གཅིག་གྱུར་གྱི་ཚཱ་སྒྲིག་ཅུ་འཛིན་དང་། སྒྲིག་སྒྲུངས། རྣམ་པ། ས་བཅད་འགོད་ཚུལ་སོགས་བཞོས་པ་ཡིན། དེ་ལྷར་ལུ་འབྲེལ་སྒྲིབ་དེབ་འདིར་བོད་ལུགས་གསེར་གསོ་གི་གཞི་ཅུ་གསུམ་གྱི་ནང་དོན་ཆ་ཆར་ཁིང་སྒྲིབ་བྲིད་ཀྱི་འོས་འཛམ་རང་བཞིན་དང་ཆོན་རིག་རང་བཞིན་མངོན་གསལ་ཡིན་པ་མ་ཟད། དངོས་ཆོན་སྒྲིབ་མ་གསོ་སྒྲིབ་བྱེད་པའི་དོན་དངོས་དང་ཡང་མཐུན་པ་བཅས་མདོར་ན་རང་རྒྱལ་གྱི་བོད་ལུགས་གསེར་གསོ་རིག་གཞུང་འཁེལ་རྒྱས་སུ་སྒྲིག་པའི་ཆུ་ཆད་དང་གྲུབ་འབྲས་གསར་པ་མཆོན་ཡོད།

འདི་ལྷའི་ལུ་འབྲེལ་སྒྲིབ་དེབ་ཅིག་ཚཱ་སྒྲིག་པར་སྒྲུབ་བྱེད་པ་ནི་གསར་གཏོད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་བྱ་བཞིག་ཡིན་པའི་ཁར། ང་ཆོར་ཚཱ་སྒྲིག་གི་དུས་ལུན་གྱི་ཁིང་ལས་བྲེལ་ཆེ་བ། ཚཱ་སྒྲིག་མི་སྣའི་ཤེས་བྱའི་ཆུ་ཆད་ཀྱང་དམའ་སྒྲབས་ནོར་འཆུག་ནོངས་འགལ་གྱི་ཆ་གཡོལ་ཐབས་བྲལ་བས་ན་བོད་ལུགས་གསེར་གསོ་སྒྲིབ་བྲིད་གནང་མཁན་དང་རྒྱ་ཆེའི་སྒྲིག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་སྒྲིབ་དེབ་འདི་ལྷར་ལས་ལྟག་པའི་ངང་གོང་སྤེལ་དང་། འབྲས་ཆར་དུ་བཏང་ནས་དུས་རབས་ཀྱི་རྣམ་པ་གསར་པའི་འོག་གངས་སྒྲིངས་གསེབ་རིག་པའི་འཕྲིན་ལས་རྒྱབས་པོ་ཆེ་ཉིད་ལུལ་གྱི་ཀུན་ཏུ་དར་ཁིང་འགོ་བཙའི་རིགས་ཀྱི་བདེ་ཐང་གི་གསོས་སུ་སྒྲིག་པར་འགྱུར་ཆེད་དགོངས་འཆར་རིན་པོ་ཆེ་ལྷག་སྤེལ་གནང་རོགས་ལུ།

མཆུག་མཐར་ལུ་འབྲེལ་སྒྲིབ་དེབ་འདི་བཞིན་ཚཱ་སྒྲིག་པར་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐད་ལ་རོགས་རམ་དང་རྒྱལ་སྒྲིབ་གནང་མཁན་སྒྱེད་ང་སྒོས་སུ་མ་དདུལ་གྱི་རོགས་སྒྲིབ་གནང་མཁན་ཨ་རི་ཀུན་པན་ཐེབས་ཅུ་ཆོགས་པར་སྒྲིང་ཐག་པ་ནས་སྐྱགས་རྩེ་ཆེ་བྱ་རྒྱ་ཡིན།

རྒྱལ་ཡོངས་མཐོ་རིམ་སྒྲིབ་བྲིད་བོད་ལུགས་གསེར་གསོ་
ཆེད་ལས་སྒྲིབ་དེབ་ཚཱ་སྒྲིག་ལུ་ཡོན་ལྷན་ཆོགས་ཀྱིས།

༡༠༠༧ལོའི་ཟླ༤པར།

前 言

这套教材主要供藏医学专业本科(五年制)使用,也可供藏药学专业本科试用。该套教材是我国第一套统编、规范、配套的藏医学专业本科教材。

藏医药学是我国传统医药学的重要组成部分。为大力弘扬中华民族优秀传统文化,建设具有中国特色的社会主义卫生事业,适应藏医药学高等教育改革与发展的需要,国家中医药管理局于 2001 年组织西藏、青海、甘肃、四川、云南等省(区)共同编写出版全国藏医本科教育规划教材。2001 年 5 月,青海省卫生厅和青海藏医学院在西宁召开了“全国高等医药院校藏医学专业本科系列教材编写协作会”,国家中医药管理局科技司领导出席会议并讲了话。会议审议并通过了青海藏医学院编写的《教材编写总纲》和《教材编写大纲》。会后,国家中医药管理局成立了全国高等院校藏医学专业教材编审委员会(以下简称编委会),负责该系列教材编写的指导工作。编委会下设办公室挂靠在青海省卫生厅,负责日常工作。2002 年 4 月,国家中医药管理局科技司在成都主持召开了“高等藏医学专业本科教材编写协调会”,通报了教材编写进展情况,协调和解决了教材编写工作中存在的某些问题,成立了学术专家组,并将本系列教材正式定名为“21 世纪藏医本科教育规划教材”。根据成都会议精神,2002 年 9 月,编委会在兰州召开学术专家组会议,经过反复讨论,确定了本系列教材由 26 门教材科目组成,以及每门教材的名称。2002 年 10 月,国家中医药管理局正式下文确定公布了 26 门教材的主编、副主编和编写人员名单,明确了教材编写的任务与分工。

两年多来,在国家中医药管理局的领导和五省区卫生厅的配合下,经过广大编写人员的积极努力,教材编写工作进展顺利。2003 年 3 月,编委会在西宁召开了“21 世纪藏医本科教育规划教材”审定会议,会议研讨形成了统一、规范的《21 世纪藏医本科教育规划教材审定标准》及《审定方法》,为教材的审定工作提供了必要依据。同时还确定了每门教材的主审人员,审定通过了《藏医病机学》等 18 门教材的初稿。2003 年 8 月,编委会在拉萨召开了第二次教材审定会议,原则通过了《藏医外伤学》等 8 门教材的初稿。并组织学术专家组召开专题会议,经过充

分讨论和认真研究,对《藏医药学史》形成了一致的审定意见。

本套教材在学科划分及科目上,充分尊重藏医药传统的学科体系特色,保持藏医药学理论的系统性和完整性,同时紧密结合现代高等医药教育要求和教学规律,并依据西藏藏医学院与青海藏医学院联合编写的《全国藏医学专业本科教学大纲》,确定了“21 世纪藏医本科教育规划教材”由 26 门科目组成。在编写方法上,为符合藏医学专业本科(五年制)培养的目标,汲取有关藏医院校以往所编教材的经验,根据藏医学专业的教学内容和特点,制定了统一的编写大纲、体例、格式和章节,有利于藏医教学工作的顺利进行。

本套教材较好地解决了教学适应性和科学性的关系。注重培养学生解决问题的实际能力,较全面、系统、完整地继承了藏医药学的基础理论、基本知识和基本技能,并反映了我国藏医药学术发展的新水平和新成果。

本系列教材编写和出版是一项创新性的工作,由于时间紧,工作量大,加之编写人员的水平所限,不可避免地存在一些不足之处,热忱希望各地藏医药教学人员和广大读者在使用过程中,提出宝贵意见,以促使本系列教材日趋完善、更加符合新形势下藏医药事业发展的需要。

对本系列教材的编写和出版给予帮助和支持的单位和有关人士以及美国利众基金会表示衷心的感谢!

全国高等院校藏医学专业教材编审委员会

2004 年 6 月

ཚུམ་སྒྲིག་གསལ་བཤད།

༡༡། ། ལུས་སྟོང་གསོ་བཞེས་བྱ་བའི་སློབ་དེབ་འདི་ནི་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་དངོས་
ཚན་སློབ་གསོའི་འཆར་འགོད་སློབ་དེབ་ཀྱི་ཡ་གཤམ་ཞིག་སྟེ། བོད་ལུགས་སྒྲན་པའི་ཆེད་ལས་ཀྱིས་བཀོལ་སྤྱོད་
བྱེད་རྒྱ་དང་། གཞན་ཡང་བོད་ལུགས་སྒྲན་པ་ལ་རིག་པ་དང་ནད་གཞོག་རིག་པའི་ཆེད་ལས་ཀྱིས་ཀྱང་དཔུང་
གཞིར་བཟུང་ཆོག།

སློབ་དེབ་འདིའི་གཙུག་པ་ནི་སེམས་ཁྲིམ་ཆེན་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སློབ་ཁུལ་བོད་སྒྲན་ཁང་
གི་མཁས་དབང་འབྲུམ་རམས་སྒྲན་པ་ཐམ་ག་ངག་དབང་རྒྱ་མཚོ་དང་། གཙུག་གཞན་པ་ནི་སེམས་ཁྲིམ་བྱུ་
ཀྱང་དབྱི་གསོ་རིག་སློབ་ལྷ་ཆེན་མོའི་བོད་སྒྲན་སྡེ་ཁག་གི་དགེ་ཆེན་འབྲུམ་རམས་གཞན་པ་འཇམ་དབྱངས་བསོད་
ནམས་ཡིན། མཁས་དབང་ཐམ་ག་ངག་དབང་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་གིས་མཛུབ་སྟོན་འོག་འཇམ་དབྱངས་བསོད་
ནམས་དང་། འགྲོ་འདུལ་རྣམ་རྒྱལ། འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ་བཅས་ཚུམ་སྒྲིག་གི་ལས་ལ་དངོས་སུ་ཞུགས།
མགོ་དང་། མིག་ན་བ། ལྷ། ལྷ་བའི་ནད་གསོ་བ་བཅས་ནི་སྒྲན་པ་འབྲུམ་རམས་གཞན་པ་འཇམ་དབྱངས་
བསོད་ནམས་ལ་མཁས་དབང་ཐམ་ག་ངག་དབང་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་གིས་སློབ་སྟོན་གནང་འོག་ཚུམ་སྒྲིག་བྱས་ཤིང་།
ཁ་ནད་གསོ་བའི་ལེའུ་ནི་སྒྲན་པ་འབྲུམ་རམས་པ་འགྲོ་འདུལ་རྣམ་རྒྱལ་ལགས་ཀྱིས་ཚུམ་སྒྲིག་བྱས་པ་ཡིན། སློབ་
དེབ་འདིར་མཁས་དབང་ཉན་རྟེན་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ་ལགས་ཀྱིས་སོག་མའི་ཞུ་དག་མཛད་ཅིང་། མཐར་
སློབ་དེབ་ཀྱི་ནང་དོན་ཡོངས་ལ་མཆོ་སྟོན་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་སློབ་ལྷ་ཆེན་མོའི་དགེ་ཆེན་འབྲུམ་རམས་གཞན་པ་
བན་དེ་ཆེ་རིང་ལགས་ཀྱིས་གཙུག་གནང་།

སློབ་དེབ་འདིའི་བརྗོད་བྱ་གཙུག་པ་ནི་དཔལ་ལྷན་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ཡ་གཤམ་མན་ངག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ཀྱི་
ལུས་སྟོང་གསོ་བའི་སྐབས་ཞེས་པ་གཙུག་པའི་ནམ་ཚུང་ཡན་ཆད་ཀྱི་ནད་ཡིན་ཏེ། མགོ་བའི་ནད་དང་།
མིག་གི་ནད། རྩ་བའི་ནད། ལྷ་ཡི་ནད། ཁ་ཡི་ནད། ལྷ་བའི་ནད་བཅས་ལེའུ་བྱུག་དང་། ཚུམ་སྒྲིག་སྐབས་
དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི་ཚུ་བར་བཟུང་སོག་གསོ་རིག་གཞན་ལས་བྱུང་བའི་ཁ་སྒྲོང་དང་བཅས་དབང་པོ་སོ་སོའི་
བྱུང་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། གནས་ལུགས་ བྱེད་ལས་ སན་རྒྱུན་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་སོགས་མདོར་བསྟུས་ཅམ་བརྗོད་པར་
བྱས་པ་དང་། ནད་རྣམས་འབྱུང་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་དང་། ནད་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ། བྱི་རོལ་ཏུ་མངོན་པའི་ཉགས་

དེ་ཡང་སྒྲིང་པོ་བསྐྱེད་པ་ལས། བཅའ་ཆོང་ཡན་ཆད་གཏོགས་པའི་ནད། ། ཞེས་བཟུ་སྐྱེ་ཅུ་ཙ་གཅིག་
 ཡིན། ། དེ་དག་ཕན་ཚུན་མ་འདྲེས་པར། རྒྱ་ཆེར་རབ་དུ་བཤད་པ་ཡིན། ། དྲང་ཕྱོང་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱེས་པའི་
 མཚོ། རྩ་བའོག་ནི་ཡལ་གར་བཤད། ། དེ་སྤྱིར་རྩ་བ་ལ་གཞོད་པའི། བད་ནི་ལྷུང་དུ་གསོ་བར་བྱ། ། གང་
 ལ་དབང་པོ་ཀུན་བརྟེན་ཅིང་། ། གང་ལ་སློག་ནི་གནས་བྱེད་པས། ། དེ་ནས་ཡན་ལག་དམ་པ་ཡི། ། སྤྱང་བ་ལ་
 བྱི་འབད་པར་བྱ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྐྱེས་པུ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་རྩ་བ་ནི་མཚོ་པོ་ཡིན་ལ་ཡན་ལག་གཞན་
 རྣམས་ནི་ཡལ་གར་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཕྱོང་ཕྱོང་དྲང་ཕྱོང་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་ཤིང་། མཚོ་པོ་ནི་དབང་ཤེས་གནས་
 པའི་རྟེན་ལུས་ཀྱི་རྩ་བ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་པ་དང་དེ་ལ་བད་སོགས་ཀྱིས་གཞོད་པར་བྱུང་ན་ལྷུང་དུ་གསོ་བར་བྱ་དགོས་
 ཏེ། དབང་པོ་རྣམས་དང་སློག་ཀྱང་མཚོ་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་པས་ན་ཡན་ལག་གི་དམ་པ་མཚོ་པོ་བསྐྱེད་བཅས་
 བྱེད་པའི་གཞུང་ལུགས་འདི་ནི་གསོ་རིག་གི་ནང་དོན་གལ་ཆེན་གྱི་གསེབ་གཡིན་པ་རྟོགས་སྤྲོད། ། འོན་ཏེ།
 བདག་ཅག་གི་རྒྱ་ཆད་ཞན་ཞིང་ཚོམ་སྒྲིག་གི་དུས་ཆེད་སྤྱང་པའི་དབང་གིས་འདིར་ནོངས་འབྲུལ་རི་མཆིས་གཟུང་
 གནས་མཁས་དབང་དང་དགོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དག་བཅས་ཡོ་བསྐྱེད་ཡོད་པ་ལྟ།

॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

ཏུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་ཐོད་ཕྱགས་གསེར་གྱི་དངོས་ཆ་ན་
སྒྲོབ་གསེའི་འཆར་འགོད་སྒྲོབ་དེབ་ཀྱི་དཀར་ཆག

ཆར་གཞིའི་སྒྲོར།

༡ གསེར་གྱི་ལོ་རྒྱུས།

གཙོ་སྒྲིག་པ། ཐུམས་པ་འཕྲིན་ལས།
གཙོ་སྒྲིག་གཞིན་པ། མིག་དམར་ཆེ་བ། ལྷ་འབུམ་རྒྱལ།

༢ ཆེ་རྒྱ།

གཙོ་སྒྲིག་པ། ཉི་མ་ཆེ་རིང་།
གཙོ་སྒྲིག་གཞིན་པ། མིག་དམར་ཆུང་བ།

༣ ཕྱུང་པ་ཕྱས།

གཙོ་སྒྲིག་པ། ཁོ་རུ་ཆེ་ནམ།
གཙོ་སྒྲིག་གཞིན་པ། གཡང་དགའ། དགའ་བའི་རྩྭ་རྩེ།

༤ འཕྲེལ་འགྲིབ་ནད།

གཙོ་སྒྲིག་པ། སྐལ་བཟང་འཕྲིན་ལས།
གཙོ་སྒྲིག་གཞིན་པ། སངས་ལོ། འབུམ་ཁོ།

༥ རྩ་མལ་ནད་མེད།

གཙོ་སྒྲིག་པ། པད་ཁོ།
གཙོ་སྒྲིག་གཞིན་པ། སྐལ་ཁོ། དབང་ཐུགས།

༦ རྒྱུར་པ་ཕྱག།

གཙོ་སྒྲིག་པ། ཀམ་ཆོགས་གཉིས།
གཙོ་སྒྲིག་གཞིན་པ། ཅི་མ།

ཁ ཆ་བྱད་དབྱད།

གཙུག་གི་ལྷ་མོ་བཟང་དཔའ་མོས།

གཙུག་གི་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་བཟང་ལྷ་མོ།

ཁ ཆ་བྱད་དབྱད།

གཙུག་གི་ལྷ་མོ་བཟང་ལྷ་མོ།

གཙུག་གི་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་བཟང་ལྷ་མོ།

ཁ ཆ་བྱད་དབྱད།

གཙུག་གི་ལྷ་མོ་བཟང་ལྷ་མོ།

གཙུག་གི་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་བཟང་ལྷ་མོ།

ཁ ཆ་བྱད་དབྱད།

གཙུག་གི་ལྷ་མོ་བཟང་ལྷ་མོ།

གཙུག་གི་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་བཟང་ལྷ་མོ།

ཁ ཆ་བྱད་དབྱད།

གཙུག་གི་ལྷ་མོ་བཟང་ལྷ་མོ།

གཙུག་གི་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་བཟང་ལྷ་མོ།

ཁ ཆ་བྱད་དབྱད།

གཙུག་གི་ལྷ་མོ་བཟང་ལྷ་མོ།

གཙུག་གི་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་བཟང་ལྷ་མོ།

ནད་ཐོག་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ།

ཁ ཆ་བྱད་དབྱད།

གཙུག་གི་ལྷ་མོ་བཟང་ལྷ་མོ།

གཙུག་གི་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་བཟང་ལྷ་མོ།

ཁ ཆ་བྱད་དབྱད།

གཙུག་གི་ལྷ་མོ་བཟང་ལྷ་མོ།

- གཙོ་བོ་གཞི་བཞུགས་པ། རྟོ་རྟོ་ གུན་ཀླུ་མ།
- 3 མེ་པ་གསེ་བ།
 གཙོ་བོ་གཞི་བཞུགས་པ། ཉམ་ཐོན་ཀླུ་མ།
 གཙོ་བོ་གཞི་བཞུགས་པ། རིན་ཆེན་དོན་གྲུབ།
- 4 གཞུགས་པ་ལྟ་བུ་གསེ་བ།
 གཙོ་བོ་གཞི་བཞུགས་པ། རྟོ་རྟོ་མེ་པ།
 གཙོ་བོ་གཞི་བཞུགས་པ། མེ་པ་ལྟ་བུ་མེ་པ། མེ་པ།
- 5 རྟོ་རྟོ་གསེ་བ།
 གཙོ་བོ་གཞི་བཞུགས་པ། མེ་པ་ལྟ་བུ་མེ་པ།
 གཙོ་བོ་གཞི་བཞུགས་པ། རྟོ་རྟོ་མེ་པ་ལྟ་བུ་མེ་པ།
- 6 མེ་པ་གསེ་བ།
 གཙོ་བོ་གཞི་བཞུགས་པ། ཉམ་ཐོན་ཀླུ་མ།
 གཙོ་བོ་གཞི་བཞུགས་པ། རིན་ཆེན་དོན་གྲུབ། དབང་ཆེན་ཆེན་པོ།
- 7 རྟོ་རྟོ་མེ་པ་གསེ་བ།
 གཙོ་བོ་གཞི་བཞུགས་པ། མེ་པ་ལྟ་བུ་མེ་པ།
 གཙོ་བོ་གཞི་བཞུགས་པ། གཙོ་བོ་མེ་པ། རྟོ་རྟོ་མེ་པ།
- 8 རྟོ་རྟོ་མེ་པ་གསེ་བ།
 གཙོ་བོ་གཞི་བཞུགས་པ། རིན་ཆེན་དོན་གྲུབ།
 གཙོ་བོ་གཞི་བཞུགས་པ། དབང་ཆེན་ཆེན་པོ། རྟོ་རྟོ་མེ་པ།
- 9 རྟོ་རྟོ་མེ་པ་གསེ་བ།
 གཙོ་བོ་གཞི་བཞུགས་པ། རྟོ་རྟོ་མེ་པ།
 གཙོ་བོ་གཞི་བཞུགས་པ། རྟོ་རྟོ་མེ་པ། རྟོ་རྟོ་མེ་པ།
- 10 གཞུགས་པ་ལྟ་བུ་གསེ་བ།
 གཙོ་བོ་གཞི་བཞུགས་པ། རྟོ་རྟོ་མེ་པ།
 གཙོ་བོ་གཞི་བཞུགས་པ། རྟོ་རྟོ་མེ་པ།

༡༡ མཆོད་མ་གསེབ།

གཙོ་བོ་དང་། རྒྱ་རྒྱུ་བསྐྱེད་དང་།

གཙོ་བོ་ག་གཞིན་པ། བསོད་ནམས་ཆེ་རིང་། བསོད་ནམས་ལུག་ཆོག་ལ།

23 རྒྱལ་ཅད་གསེ་བ།

१०५३ ॥ २॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

གཙུག་ལྷན་གསུང་། ལྷན་གསུང་དོན་གྱིས་ལྷན་གསུང་།

23 ཞི་བྱེད་ལྷན་ལྷོད།

གཙུག་ལག་པ་དང་། བསྟན་པ་

[illegible]

༡༩ རྩོད་བྱེད་ལས།

གཙུག་ལྷན་དཔལ་འཛམ་དབྱངས་ལྷན་གྱིས།

གཙོ་བོ་ག་གཞིན་པ། གུན་དགའ་ཕུན་ཚོགས། རོན་གྲུབ།

“二十一世纪藏医本科教育规划教材”系列教材目录

基础部分

1.《藏医药学史》

主 编 强巴赤列

副主编 大米玛 楞本嘉

2.《藏医学概论》

主 编 尼玛次仁

副主编 小米玛

3.《藏医人体学》

主 编 措如·才朗

副主编 央嘎 嘎务多吉

4.《藏医病机学》

主 编 格桑陈来

副主编 桑老 本考

5.《藏医保健学》

主 编 伟科

副主编 尕尔考 旺扎

6.《藏医药理学》

主 编 尕玛措尼

副主编 子巴

7.《藏医外治学》

主 编 旦切

副主编 增太加

8.《藏医诊断学》

主 编 三智加

副主编 贡却坚赞

9.《藏医治疗学》

主 编 班旦加措

副主编 大次仁

10.《藏医伦理学》

主 编 完德才让

副主编 兰科加

11.《四部医典汇论》

主 编 艾措千

副主编 尕藏多杰 阿吾尕洛

12.《天文历算学》

主 编 桑珠加措

副主编 贡嘎仁增 仁增

临床部分

1.《藏医三大基因学》

主 编 旺堆

副主编 索朗其美 南加太

2.《藏医内科学》

主 编 多布杰

副主编 多吉 贡郎

3.《藏医热病学》

主 编 旦正加

副主编 仁青东周

4.《藏医疫病学》

主 编 次智木

副主编 西绕加措 才让

5.《藏医五官科学》

主 编 唐卡拉杰

副主编 降拥四郎

6.《藏医杂病学》

主 编 尼玛

副主编 端智才让 昂青才旦

7.《藏医外科学》

主 编 西绕群培

副主编 央美 普琼次仁

8.《藏医儿科学》

主 编 智美

副主编 华尔江 加木科

9.《藏医妇科学》

主 编 强巴卓嘎

副主编 明吉措母 央金卓嘎

10.《藏医精神病学》

主 编 李先加

副主编 玛久

11.《藏医外伤学》

主 编 伦珠旦达

副主编 索朗次仁 索朗平措

12.《藏医解毒学》

主 编 拉毛加

副主编 罗藏东主 杨乐

13.《藏医方剂学》

主 编 旦科

副主编 才布扎 多杰

14.《藏医泻治学》

主 编 加央伦珠

副主编 贡嘎平措 顿珠